

Nr 169.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1940 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående slopande av markegångsättningen.

(3:e avd.)

I två i huvudsak likalydande motioner väckta, den ena, nr 93, inom första kammaren av herr V. Andersson *m. fl.* och den andra, nr 120, inom andra kammaren av herr A. Pettersson i Dahl *m. fl.*, har yrkats, att riksdagen måtte hemställa, att Kungl. Maj:t låter utreda och för riksdagen snarast förelägga förslag till slopandet, eventuellt en förenkling av markegångsättningen.

Markegång är det värde i penningar som årligen offentligen åsättes en del varor och tjänstbarheter i enlighet med förordningen den 2 juni 1911 angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande.

I motiveringen till förenämnda yrkande, som återfinnes i motionen II: 120, framhålles bland annat, att markegångsättningen i vår tid vore av ingen eller ringa praktisk betydelse, samtidigt som upprättandet av markegångstaxorna åsamkade det allmänna dryga kostnader. Sålunda skulle för visst av länsstyrelserna bestämt antal kommuner inom varje fögderi utses sockenombud, som jämte ett lika antal av länsstyrelserna utsedda personer skulle på häradsskrivarens kallelse sammanträda i slutet av mars månad för att i egenskap av markegångsnämnd upprätta priskuranter, dels för oktober—december månader föregående år, dels ock för januari—mars under löpande år. Om man antog, att av landets 2,300 kommuner en sjättedel varje år valde sockenombud, vartill komme de av länsstyrelserna utsedda personerna, kunde man beräkna, att minst 800 personer varje år måste resa till olika sammanträdesorter för fastställande av markegångstaxorna.

Utskottet.

Utskottet vill till en början erinra därom, att frågan om revision av markegångsättningen tidigare vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning samt att senast 1935 års riksdag, i anledning av väckt motion, i skrivelse (nr 270) hos Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t ville i samband med prövning av grunder och förfarings sätt för dyrortsgrupperingsarbetet till övervägande upptaga jämväl frågan om revision av gällande markegångsbestämmelser. Någon åtgärd härutinnan synes emellertid icke hava vidtagits.

I anledning av nu förevarande motioner vill utskottet framhålla, att åtskilliga poster i markegångstaxorna hänföra sig till alltjämt utgående frälse-

räntor. Emellertid komma jämlikt av statsmakterna fattade beslut frälseräntorna att helt upphöra från och med utgången av år 1941. Därefter synes lämpligen en revidering av ifrågavarande taxor böra komma till stånd. Enligt vad utskottet under hand inhämtat ämnar ock kammarkollegiet, som jämlikt sin instruktion har att taga befattning med hithörande spörsmål, efter nämnda tidpunkt ur markegångstaxorna utmönstra samtliga till frälseräntorna hänförliga poster.

Taxorna skulle därefter huvudsakligen komma att avse spannmål och smör. En årlig prissättning å dessa varuslag erfordras fortfarande, enär flertalet arrenden å domänverkets och ecklesiastika jordar delvis bestämts och alltjämt bestämmas efter priserna å nämnda varuslag. Ett fullständigt slopande av markegångssättningen torde därför icke vara lämpligt. Utskottet utgår emellertid från att i samband med ovan berörda revision av markegångstaxorna till prövning upptages jämväl frågan, i vad mån en förenkling av förfarandet vid markegångssättningen kan äga rum, och att, så snart ske kan, för riksdagen framlägges det förslag, vartill prövningen må kunna föranleda.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 93 och II: 120 må i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela ovan anförda synpunkter beträffande revideringen av markegångssättningen.

Stockholm den 21 maj 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 168.
